

11.2. Началник на Учебния отдел (1978 – 1989 г.)

11.2.1. Назначаване и начало

През месец юли или август на 1978 г. началникът на Морско училище кап. I ранг Емил Станчев ми се обади по телефона да отида в кабинета му. След като го поздравих, съгласно устава, той ме покани да седна и направо без никакво предисловие ме попита „Може ли да поверим ръководството на катедрата на Петър Живков?“. Озадачен го погледнах и попитах „Защо?“. Тогава той ми каза, че ми предлага да бъда назначен на длъжността „Началник на учебния отдел“. Веднага го попитах „А какво ще стане с кап. I ранг Манчев?“. Той беше в момента началник на Учебния отдел. Той ми отговори, че ще бъде назначен на подходяща длъжност.

На неговия въпрос за Петър Живков, разбира се, отговорих положително.

За първи път чувах това предложение и веднага не можех да преценя какво означава за мен една такава промяна. Проведохме кратък разговор за предложението му към мен и аз се съгласих, без да бях напълно убеден в правилността на избора ми. Тогава дори не познавах напълно задачите, ролята и мястото на Учебния отдел в управлението на учебната и научната дейност. Нямах реална представа за обема на задачите и работата на отдела.

До този момент аз живеях с проблемите на катедрата и въобще не съм си помислял за друга длъжност. Бъдещите ми планове за моето научно развитие свързвах само с катедрата.

Не можех да предположа, че на новата си длъжност ще посветя 11 години от живота си, и то в потенциално най-плодотворната възраст – от 44 до 55 години.

В исторически план в Морско училище винаги е имало лица, отговарящи за планирането на учебните занятия и други дейности, свързани с учебния процес.

При по-малък състав на обучаемите и преподавателите това са били отделни офицери и служители, но с нарастване броя на обучаемите и преподавателите, а по-късно и броя на специалностите необходимостта от специално звено за планиране, организиране, контрол и отчет на учебната, а по-късно и научната дейност в училището става наложителна. Повишаване качеството на управление на учебната и научната дейност без компетентен орган за тази цел е невъзможно.

През 1946 г. се създава Учебно отделение, като самостоятелна структура в Управлението на училището, което е подчинено на Инспектора на класовете. (Заместник-началник по учебната част). През 1951 г. Учебното отделение се преобразува в Учебен отдел, а Инспекторът на класовете става Заместник-началник по учебната част. Тогава се създават и така наречените цикли, в които се обединяват преподавателите по сродни дисциплини. По-късно, през 1959 г. циклите се преобразуват в катедри.

През определен период до 1970 г. Заместник-началникът по учебната част е бил и началник на Учебния отдел. През 1970 г. Учебният отдел вече има щатен началник на отдела. На тази длъжност е назначен кап. I ранг Бойчо Марев,

който я изпълнява до 1973 г. От 1973 до 1975 г. началник на Учебния отдел е кап. I ранг Дончо Харалампиев, а от 1975 до 1978 г. – кап. I ранг Марин Манчев.

През есента на 1978 г., когато бях назначен на длъжността Началник на Учебния отдел, имах военно звание кап. II ранг.

В Учебния отдел тогава почти всички офицери бяха със звание „кап. I ранг“. Те бяха по-старши по звание и от по-старши випуски на училището. Това не беше съвсем нормално от гледна точка на йерархията в армията, но не беше и изключение.

Изпитвах известно притеснение от този факт, но бях сигурен, че това няма да бъде пречка в работата ни. Аз, разбира се, опитвах да се поставя на тяхно място и ми беше ясно, че не всички вътрешно ще ме приемат като техен началник. В началото, макар и почти незабележимо, имаше известно специално отношение на 1 – 2 от колегите. Мисля, че бързо успяхме да намерим общ език и взаимно разбиране и уважение.

В тези случаи всичко зависи от отношението и подхода преди всичко на съответния началник.

Аз познавах всички и бях сигурен, че това положение няма да бъде причина за създаване на особени отношения между мен и офицерите от отдела. Може би най-парадоксалното беше, че моят бивш ротен командир като курсант, кап. I ранг Атанас Насков беше заместник-началник на отдела по планирането. Другият заместник-началник на отдела Димитър Пенев беше от випуска на кап. I ранг Насков. Преди назначаването на двамата в учебния отдел те бяха

Капитан III ранг Бойчо Марев

Капитан I ранг Атанас Насков

Капитан I ранг Димитър Пенев

командири на двата курсантски батальона в училището. Другите офицери бяха кап. I ранг Петър Георгиев, методист за специалност „Корабоводене“, кап. I ранг Георги Бойчев, методист за специалност „Корабен механик“, и кап. I ранг Владимир Здравков, методист за Школата запасни офицери (ШЗО). Това бяха офицери с богат опит в службата във ВМС и като преподаватели и командири в училището. Заедно с мен в Учебния отдел беше назначен и моят съвипусник и приятел кап. II ранг Владимир Богданов, който дотогава беше преподавател в катедра „Радиолокация“. Той беше назначен за методист за специалностите „Радиолокация“ и „Морски свръзки“.

*Снимка от 1981 г.
Отляво надясно клекнали:
капитан I ранг Петър Георгиев, капитан II ранг Спас Атанасов, заместник-командир на батальон, капитан I ранг Георги Бойчев; прави: капитан I ранг Владимир Богданов, капитан I ранг Дончо Костов от катедра „Корабоводене“, капитан I ранг Иван Йотов, капитан I ранг Владимир Здравков*

Освен това в Учебния отдел работеха и цивилни служители с богат професионален опит. Секретар на Учебния отдел беше дългогодишната служителка във военноморската база Варна и в Морско училище Величка Бояджиева. Тя беше отлична чертожничка и с прекрасен краснопис. Това е много важна и отговорна длъжност, тъй като поддържа учебната документация на училището, като главните книги за всеки обучаем с резултатите от учебния процес, изготвя официални документи, като дипломите за завършване на училището, издаване на академични справки и др. Величка беше много отговорна, старателна и изпълнителна служителка. Тя беше много коректна в отношенията си с всички.

Разписанието на учебните занятия се разработваше от опитните служители Рачева, Димитрова и Софка Керемедчиева.

През годините работих с много офицери и служители в учебния отдел. Освен посочените, дълги години работихме заедно с офицерите: Васил Вандов, Иван Йорданов, Димитър Стамов, Стоян Павлов, Божидар Недялков, Григор Димитров, Кирил Медникаров, Стоян Георгиев Стоянов, Стоян Стоянов (Стожера), Николай Керемедчиев, Иван Жиков, Иван Иванов, Георги Грудев и други.

*Капитан I ранг
Димитър Стамов*

*О.з. капитан I ранг
Божидар Недялков*

*О.з. капитан I ранг
Стоян Павлов*

Всички офицери и служители в Учебния отдел имаха богат опит в работата, за която отговаряха, и това ми даваше основание да вярвам, че с тяхната помощ сравнително бързо ще успее да навлезе в работата.

Първото нещо, което направих в началото, когато встъпих в длъжността, беше да се срещна лично с всеки офицер и служител от отдела, за да се запозная със задачите и проблемите, които имат.

Естествено, първият беше кап. I ранг Насков. Когато влязох в стаята му, аз казах „Капитан Насков вие сте ми били ротен командир и винаги ще си останете такъв“. Той ме прекъсна и ми каза „Иване, бъди спокоен, всичко ще бъде наред.“ Много пъти, когато си спомням за този прекрасен офицер, се възхищавам от неговата организираност, коректност, работоспособност и човешко отношение. И тогава, и много пъти след това съм казвал, че кап. I ранг Насков беше най-добрият подчинен от всички в учебния отдел. В този случай думата „подчинен“ за мен е не уместна, но официалната дума във военната йерархия е тази.

Той беше 4 години по-голям от мен и мисля, че проявяваше в някакъв смисъл бащинско отношение към мен.

Спомням си един малко забавен случай с кап. I ранг Насков.

До този момент не бях изпълнявал командирска длъжност и няхах отработени строеви навици. Единствено като курсант бях старшина на рота и от тогава имах някакъв строеви опит да командвам строй.

По това време в училището имаше традиция всеки понеделник да се строюва целият личен състав на плаца и да се вдига тържествено националното знаме. Редът беше такъв, че Началникът на учебния отдел командва общия строй на училището, посреща и съпровожда Началника на училището при приемане на строя. Освен това в строя беше или духовата музика на училището, или Оркестърът на флота. С това за мен ставаше още по-сложно.

Затова в седмицата, преди да изпълня може би едно от най-трудните ми задължения, аз помолих кап. I ранг Насков да ми проведе обучение и тренировка за ритуала. Помолих го също така при първите ми строеви изяви да ме наблюдава и след това да направи разбор на действията ми. Всички, които познаваха капитан I ранг Насков, знаят, че той беше офицер с отлични строеви навици.

С негова помощ постепенно се научих и усвоих това свое задължение, както и много други неща в работата, за което съм му безкрайно признателен.

Освен помощта от колегите в Отдела аз получавах и незаменима помощ от прекия си началник, Зам.-началника на училището по учебната и научната част кап. I ранг професор доктор на техническите науки Емил Станчев.

С неговия богат опит като преподавател и заместник-началник на Училището той вероятно умело ме е насочил към усвояване на задълженията ми. Оказваше ми и помощ при решаване на конкретни въпроси, с много от които се срещах за първи път. Професор Станчев не е бил началник на катедра и началник на учебен отдел, но според мен поради високата си интелигентност, находчивост и бързи реакции той успешно се справяше с ръководството на учебната и научната дейност на Училището.

Помня, че може би след първия месец на встъпването ми в длъжност той излезе в домашен отпуск. Съгласно правилата, когато отсъства зам.-началникът по учебната и научната работа, го замества Началникът на учебния отдел. Като научих, че ще излиза в домашен отпуск, аз малко се притесних и споделих това с него. Тогава той с вечната си усмивка и шеговит тон ми каза: „Иване, правим проверка по метода на „потопяне в дълбоки води“, ако издържиш – добре, ако не издържиш – сърди се на себе си“.

Това изпитание не беше толкова трудно, пък и беше за малко повече от месец. Тогава не знаех, че от есента на следващата година (1979 г.), само една година след назначаването ми за Началник на Учебния отдел, ще се наложи през цялата учебна 1979 – 1980 година да изпълнявам двете длъжност едновременно.

През есента на 1979 г. кап. I ранг професор доктор на техническите науки Емил Станчев се уволни и след това беше избран за Ректор на ВМЕИ- Варна. Това стана след като бяха преминали годишните размествания на офицерите в армията и затова не можеше да се назначи нов заместник-началник. Такъв беше назначен през есента на следващата година. Това беше дотогавашният началник на катедра „Радиолокация“, дългогодишният преподавател и вече утвърден учен кап. I ранг професор доктор на техническите науки Трифон Димитров Пенков.